

საქართველოს უზენაესი სასამართლოს დიდმა პალატამ
კონსტანტინე კუბლაშვილის თავმჯდომარეობითა და
მიხეილ გოგიშვილის,
ზაზა მუხომედიას,
მიხეილ ჩინჩალაძის,
მაია ოშხარელის (მომხსენებელი),
ლევან მურუსიძის,
იური ტყეშელაშვილის,
მაია ვაჩაძის,
მარიამ ცისკაძის შემადგენლობით,

ზეპირი მოსმენის გარეშე განიხილა ხაშურის რაიონული პროკურატურის პროკურორ ზ. გ-ის საკასაციო საჩივარი თბილისის სააპელაციო სასამართლოს სისხლის სამართლის საქმეთა პალატის 2007 წლის 22 მარტის განაჩენზე.

ა ღ წ ე რ ი ლ ო ბ ი თ ი ნ ა წ ი ლ ი :

ხაშურის რაიონული სასამართლოს 2007 წლის 12 იანვრის განაჩენით პ. ო-ის ძე ხ-ძე, ცნობილ იქნა დამნაშავედ და მიესაჯა: საქართველოს სსკ-ის 184-ე მუხლის მეორე ნაწილის „ბ“ ქვეპუნქტით – 3 წლით თავისუფლების აღკვეთა, 177-ე მუხლის მეორე ნაწილის „ა“ და ამავე მუხლის მესამე ნაწილის „ბ“, „გ“ ქვეპუნქტებით – 4 წლით თავისუფლების აღკვეთა, 237-ე მუხლის პირველი ნაწილით – 4 წლით თავისუფლების აღკვეთა. საქართველოს სსკ-ის 59-ე მუხლის მესამე ნაწილის თანახმად, მას მიესაჯა 7 წლითა და 6 თვით თავისუფლების აღკვეთა. გაუქმდა წყალტუბოს რაიონული სასამართლოს 2006 წლის 4 მაისის დადგენილებით დანიშნული პირობითი მსჯავრი, საიდანაც საქართველოს სსკ-ის მე-60 მუხლის თანახმად, ახლად დანიშნულ სასჯელს დაემატა 6 თვე და საბოლოოდ პ. ხ-ეს სასჯელის ზომად განესაზღვრა 8 წლით თავისუფლების აღკვეთა. მას სასჯელის მოხდა დაეწყო 2006 წლის 4 აგვისტოდან.

პ. ხ-ეს დამატებითი სასჯელის სახით დაენიშნა ჯარიმა 2000 ლარის ოდენობით, რაც უნდა ჩაირიცხოს სახელმწიფო ბიუჯეტის ერთიან ანგარიშზე: საქართველოს ეროვნული ბანკი, ბანკის კოდი --, ანგარიში №--, სახაზინო კოდით --.

ნივთმტკიცება – ვერცხლის ორი ბეჭედი უნდა დაუბრუნდეს დაზარალებულ თ. ტ-ლს საქმეზე საბოლოო გადაწყვეტილების მიღების შემდეგ; ნივთმტკიცება – ავტომანქანა „ოპელ-ვექტრა“, უნდა დაუბრუნდეს დაზარალებულ თ. თ-ლს საქმეზე საბოლოო გადაწყვეტილების მიღების შემდეგ.

განაჩენით მსჯავრდებულ პ. ხ-ის მიერ ჩადენილი დანაშაულებრივი ქმედება გამოიხატა შემდეგში:

პ. ხ-ემ ხაშურში, კ---ის ქუჩაზე მცხოვრებ გ. ხ-სთან გაიცნო თ. თ-ლი. მათ ერთად ისაძილეს, რის შემდეგაც პ. ხ-ემ და თ. თ-მა ამ უკანასკნელის კუთვნილი „ოპელ-ვექტრას“ მარკის ავტომანქანით, გ. ხ-ძე მიიყვანეს ხაშურის რაიონის სოფელ ---ში. უკან დაბრუნებისას, მათ რესტორან „---ს“ მიმდებარე ტერიტორიაზე განაგრძეს ალკოჰოლური სასმელის მიღება, რა დროსაც პ. ხ-ემ განიზრახა, დროებითი გამოყენების მიზნით დაუფლებოდა თ. თ-ის კუთვნილ ავტომანქანას. პ. ხ-ემ დანაშაულებრივი განზრახვის სისრულეში მოყვანის მიზნით, თ. თ-ლს სთხოვა ავტომანქანის საჭე მისთვის გადაეცა. თანხმობის მიღების შემდეგ დაჯდა საჭესთან და წავიდნენ ხაშურის მიმართულებით. ხაშური-ბორჯომის საავტომობილო მაგისტრალზე მოძრაობისას, დაახლოებით 23 საათსა და 30 წუთზე, პ. ხ-ემ, თ. თ-ის მოთხოვნით, ავტომანქანა გააჩერა. თ. თ-ლი საჭესთან დაჯდომის მიზნით გადმოვიდა ავტომანქანიდან. ამით ისარგებლა პ. ხ-ემ, დროებითი გამოყენების მიზნით დაეუფლა ავტომანქანა „ოპელ-ვექტრას“ და შემთხვევის ადგილიდან მიიძალა. 2006 წლის 2 ივლისს, დაახლოებით 11 საათზე, პ. ხ-ემ თ. თ-ლს ნებაყოფლობით დაუბრუნა მითითებული ავტომანქანა.

აღნიშნულის შემდეგ, 2006 წლის 18 ივლისს, პ. ხ-ემ განიზრახა, გაეჭურდა ხაშურის რაიონის სოფელ ---ში მცხოვრებ პ. ხ-ის საცხოვრებელი ბინა. იმავე დღეს, შუადღის საათებში, მივიდა მითითებულ საცხოვრებელ სახლთან, სახლის უკანა მხარეს, ფანჯარას მოხსნა რკინის გისოსი და შეაღწია ბინაში, სადაც მართლსაწინააღმდეგოდ, ფარულად დაეუფლა პ. ხ-სა და თ. ტ-ის კუთვნილ 700 ლარს, 103 აშშ დოლარს, ოქროს რგოლს, ღირებულს 280 ლარად, ოქროს ჯაჭვს, ღირებულს 400 ლარად, ვერცხლის ბეჭედს თეთრი თვლით, ღირებულს 40 ლარად, ვერცხლის ბეჭედს გიშრის თვლით, ღირებულს 25 ლარად, ვერცხლის საყურეს, ღირებულს 20 ლარად, ოქროს საყურეს, ღირებულს 300 ლარად, სათამაშო კომპიუტერის დისკებს, ღირებულს 45 ლარად. პ. ხ-ძე ასევე მისაკუთრების მიზნით, მართლსაწინააღმდეგოდ დაეუფლა პ. ხ-ის სახელზე რეგისტრირებულ „მაკაროვის“ სისტემის ცეცხლსასროლ იარაღს მჭიდით, მასში არსებულ საბრძოლო მასალას – 3 ცალ 9მმ კალიბრიან „მაკაროვის“ სისტემის იარაღისათვის განკუთვნილ ვაზნას, ღირებულს 400 ლარად. მან ცეცხლსასროლი იარაღი და ნაქურდალი ნივთების ნაწილი გადამალა წინასწარი გამოძიებით დაუდგენელ ადგილზე.

აღნიშნული განაჩენი თბილისის სააპელაციო სასამართლოს სისხლის სამართლის საქმეთა პალატის 2007 წლის 22 მარტის განაჩენით დარჩა უცვლელად.

ხაშურის რაიონული პროკურატურის პროკურორი ზ. გ-ლი საკასაციო საჩივრით ითხოვს თბილისის სააპელაციო სასამართლოს სისხლის სამართლის საქმეთა პალატის 2007 წლის 22 მარტის განაჩენის გაუქმებას პ. ხ-ის მიმართ დანიშნული სასჯელის ნაწილში და საქმის ხელახლა განსახილველად დაბრუნებას იმავე სასამართლოს სხვა შემადგენლობისათვის იმ მოტივით, რომ განაჩენი პ. ხ-ის მიმართ დანიშნული სასჯელის ნაწილში არის უკანონო, აშკარად ღმობიერი და დაუსაბუთებელი; სასამართლომ არ გაითვალისწინა ის გარემოება, რომ პ. ხ-მე დანაშაულის არაღიარებით ხელს უშლის საქმეზე ჭეშმარიტების დადგენას, ზარალი არ აუნაზღაურებია, მან პირობითი მსჯავრის პერიოდში ჩაიდინა მძიმე კატეგორიის არაერთგზისი დანაშაულები, რომელთა სიმძიმისა და ხარისხის გათვალისწინებით, ამგვარი სასჯელის დანიშვნა არ ემსახურება სასჯელის მიზნებს და აშკარად ასუსტებს მისი და სხვა პირთა კანონის წინაშე პასუხისმგებლობის გრძნობას.

ს ა მ ო ტ ი ვ ა ც ი ო ნ ა წ ი ლ ი:

დიდმა პალატამ შეისწავლა სისხლის სამართლის საქმის მასალები პ. ხ-ის ბრალდების შესახებ, შეამოწმა საკასაციო საჩივრის საფუძვლიანობა და მიაჩნია, რომ აღნიშნული საჩივარი არ უნდა დაკმაყოფილდეს, ხოლო გასაჩივრებული განაჩენი უნდა დარჩეს უცვლელად შემდეგ გარემოებათა გამო:

საქმეზე წინასწარი გამოძიება და სასამართლო განხილვა ჩატარებულია სრულყოფილად და საპროცესო კანონმდებლობის დაცვით. გამოკვლეულ მტკიცებულებებს მიეცა სწორი სამართლებრივი შეფასება.

საქმეზე შეკრებილი და სასამართლოს მიერ გამოკვლეული მტკიცებულებებით: მსჯავრდებულ პ. ხ-ის ჩვენებით, დაზარალებულების – თ. თ-ის, პ. ხ-ის, თ. ტ-ის ჩვენებებით, მოწმე დ. ქ-ის ჩვენებით, ამოცნობის ოქმებითა და საქმეში არსებული სხვა მასალებით უდავოდ დასტურდება მსჯავრდებულ პ. ხ-ის მიერ მასზე ბრალად შერაცხული დანაშაულის ჩადენა.

განაჩენი სააპელაციო და საკასაციო წესით გასაჩივრებისას კვალიფიკაციისა და დასაბუთებულობის ნაწილში მხარეებს სადავოდ არ გაუხდიათ.

რაც შეეხება პროკურორის საკასაციო საჩივრის მოსაზრებას იმის თაობაზე, რომ გასაჩივრებული განაჩენი პ. ხ-ის მიმართ დანიშნული სასჯელის ნაწილში არის უკანონო, ღმობიერი და დაუსაბუთებელი, აღნიშნულს დიდი პალატა არ იზიარებს.

სააპელაციო სასამართლომ სასჯელის განსაზღვრისას გაითვალისწინა პ. ხ-ის პასუხისმგებლობის შემამსუბუქებელი და დამამძიმებელი გარემოებანი,

კერძოდ: დანაშაულის ჩადენის მოტივი და მიზანი, ქმედებაში გამოვლენილი მართლსაწინააღმდეგო ნება, დამნაშავის პიროვნება, ასევე ის, რომ პ. ხ-მე ხასიათდება დადებითად, ჰყავს მეუღლე და ორი არასრულწლოვანი შვილი.

დიდი პალატა თვლის, რომ ზემოაღნიშნული გარემოებების გამო, მსჯავრდებულ პ. ხ-ის მიმართ შეფარდებული სასჯელი შეესაბამება მისი ქმედების სიმძიმესა და პიროვნებას, რის გამოც, მეტისმეტი სიმსუბუქის გამო, იგი არ შეიძლება ჩაითვალოს აშკარად უსამართლოდ.

ამასთან, საქართველოს უზენაესი სასამართლოს დიდი პალატა განმარტავს, რომ საქართველოს სისხლის სამართლის კოდექსში 2007 წლის 23 მაისს შეტანილი ცვლილებით, რაც ძალაშია ამავე წლის 16 ივნისიდან, სისხლის სამართლის კოდექსიდან 184-ე მუხლის ამოღება, ანუ ამჟამად მოქმედ სისხლის სამართლის კოდექსში ამ მუხლით გათვალისწინებული სპეციალური შემადგენლობის არარსებობა, არ ნიშნავს იმას, რომ ამ ქმედებას არა აქვს დანაშაულებრივი ხასიათი, დაკარგა საზოგადოებრივი საშიშროება და მოხდა მისი დეკრიმინალიზაცია.

ამჟამად მოქმედი სისხლის სამართლის კოდექსით ასეთი ქმედების დასჯადობას ფაქტობრივად ითვალისწინებს გატაცების ხერხის მიხედვით საკუთრების წინააღმდეგ მიმართულ დანაშაულთა შესაბამისი მუხლები, კერძოდ – 177-ე, 178-ე და 179-ე მუხლები.

როგორც სისხლის სამართლის კოდექსის 177-ე, 178-ე, 179-ე მუხლებით, ისე 184-ე მუხლით გათვალისწინებული დანაშაულები მიმართულია საკუთრების წინააღმდეგ. მათი ხელყოფის უშუალო ობიექტს წარმოადგენს ისეთი ქონებრივი ურთიერთობა, რომელიც დაკავშირებულია კონკრეტული საკუთრების ან ქონების ფლობასთან. დამნაშავეს ნივთის მართლსაწინააღმდეგო დაუფლების შემდეგ უჩნდება შესაძლებლობა, ისარგებლოს და განკარგოს სხვისი ქონება, როგორც საკუთარი. ამ შემთხვევებში დანაშაულის სუბიექტური მხარის ერთ-ერთი აუცილებელი შემადგენელი ნაწილია ანგარებითი მოტივი – პირმა თავის სასარგებლოდ გამოიყენოს სხვისი საკუთრება – ავტომობილი ან სხვა მექანიკური სატრანსპორტო საშუალება.

სატრანსპორტო საშუალების გატაცება სისხლის სამართლის კოდექსის 184-ე მუხლით კვალიფიცირდებოდა იმ შემთხვევაში, თუ დამნაშავე სხვისი ავტომანქანის მართლსაწინააღმდეგოდ დაუფლების შედეგად, რა დროსაც მას ჰქონდა მისი, როგორც საკუთრის, გამოყენების შესაძლებლობა, განიზრახავდა დროებით გამოეყენებინა გატაცებული ავტომანქანა. კანონმდებელი, დამნაშავის განზრახვიდან გამომდინარე, მის ქმედებას აკვალიფიცირებდა ავტომანქანის გატაცებისათვის სისხლის სამართლის კოდექსით გათვალისწინებული სპეციალური შემადგენლობის მუხლით, განსხვავებით იმ შემთხვევისაგან, როდესაც პირს განზრახული ჰქონდა თავის სასარგებლოდ ავტომანქანის არადროებით გამოყენება.

კანონმდებელმა სისხლის სამართლის კოდექსიდან ამოიღო რა სისხლის სამართლის კოდექსის 184-ე მუხლი, ამით უარი თქვა, დამნაშავის განზრახვიდან გამომდინარე ავტომანქანის გატაცების შემთხვევაში, მისი

სპეციალური მუხლით დასჯაზე და ერთ სიბრტყეში, კერძოდ, გატაცების ხერხის მიხედვით, საკუთრების წინააღმდეგ მიმართულ დანაშაულთა შესაბამის მუხლებში მოაქცია ავტომანქანისა და სხვა მექანიკური სატრანსპორტო საშუალების მართლსაწინააღმდეგო დაუფლება როგორც დროებითი გამოყენების, ასევე სხვა ფორმით მისი გამოყენების მიზნით.

ის ფაქტი, რომ სისხლის სამართლის კოდექსის 184-ე მუხლის დისპოზიციაში არ არის მოცემული მართლსაწინააღმდეგო მისაკუთრების მიზანი, არ ნიშნავს იმას, რომ დამნაშავის მიერ ამ მუხლით გათვალისწინებული დანაშაულის ჩადენის დროს არ არსებობს ამ ნივთის მართლსაწინააღმდეგო მისაკუთრების განზრახვა დროებით, რა დროსაც დამნაშავე, თავისი შეხედულებით, მხოლოდ დროებით, ანგარებითი მოტივით თავის სასარგებლოდ გამოიყენებს სხვის საკუთრებას – ავტოტრანსპორტს, რადგან მართლსაწინააღმდეგო მისაკუთრება ნიშნავს იმას, რომ დამნაშავეს ეძლევა შესაძლებლობა, ფლობდეს და განკარგოს სხვისი ქონება, როგორც საკუთარი.

მართლსაწინააღმდეგო დაუფლების დროს პირი ასევე მართლსაწინააღმდეგოდ მოიპოვებს მისი უკანონოდ გამოყენების შესაძლებლობას, რა დროსაც მას შეუძლია, განკარგოს ნივთის ბედი თავისი შეხედულებით. კანონის დათქმით, თუ დამნაშავე დროებით გამოიყენებდა ავტომანქანას, როგორც აღინიშნა, ამ შემთხვევაში სისხლის სამართლის კოდექსში გათვალისწინებული იყო დანაშაულის სპეციალური შემადგენლობა, ვიდრე ავტომობილის ხანგრძლივი დროით დატოვებით და მისი სხვა ფორმით გამოყენების დროს.

ამდენად, სისხლის სამართლის კოდექსიდან აღნიშნული მუხლის ამოღებით კანონმდებელმა უარი თქვა დამნაშავის სპეციალური მუხლით დასჯაზე მართლსაწინააღმდეგოდ დაუფლებული ავტოსატრანსპორტო საშუალების დროებით გამოყენების შემთხვევაში და ამ ნივთთან მიმართებით იმ მომენტიდან, როდესაც დამნაშავე მართლსაწინააღმდეგოდ დაეუფლება ავტომობილს, რა დროსაც მას აქვს მისი, როგორც ფაქტობრივად საკუთარის, გამოყენების შესაძლებლობა, არა აქვს მნიშვნელობა, პირი რა სახით გამოიყენებს ავტომანქანას, – მისი დროებით სარგებლობა სურს, თუ ფიქრობს მისი გამოყენების სხვა ფორმებზე, – მისი ქმედება უნდა დაკვალიფიცირდეს მართლსაწინააღმდეგო დაუფლებისთვის გამოყენებული ხერხის მიხედვით საკუთრების წინააღმდეგ მიმართული დანაშაულის შესაბამისი მუხლით.

მოცემულ შემთხვევაში მსჯავრდებულ პ. ხ-ის მიერ ჩადენილი დანაშაულებრივი ქმედება – ავტომობილის დროებითი გამოყენების მიზნით მართლსაწინააღმდეგო დაუფლების ეპიზოდში დანაშაული, დაკვალიფიცირებული სისხლის სამართლის კოდექსის 184-ე მუხლის მეორე ნაწილის „ბ“ ქვეპუნქტით, რაც ითვალისწინებს სამიდან ექვს წლამდე თავისუფლების აღკვეთას, შეესაბამება სისხლის სამართლის კოდექსის 178-ე მუხლის მესამე ნაწილის „ბ“ ქვეპუნქტს (მარცვა, ესე იგი სხვისი მოძრავი ნივთის აშკარა დაუფლება მართლსაწინააღმდეგო მისაკუთრების მიზნით,

ჩადენილი არაერთგზის), რაც ითვალისწინებს ხუთიდან რვა წლამდე თავისუფლების აღკვეთას.

სისხლის სამართლის კოდექსის მე-3 მუხლის 1-ლი ნაწილის თანახმად, სისხლის სამართლის კანონს, რომელიც ამკაცრებს სასჯელს, უკუძალა არა აქვს.

ამდენად, სისხლის სამართლის კოდექსის 184-ე მუხლის მეორე ნაწილის „ბ“ ქვეპუნქტით დაკვალიფიცირებული ქმედება სისხლის სამართლის კოდექსის 178-ე მუხლის მესამე ნაწილის „ბ“ ქვეპუნქტით არ შეიძლება დაკვალიფიცირდეს.

ყოველივე ზემოაღნიშნულიდან გამომდინარე, დიდი პალატა თვლის, რომ თბილისის სააპელაციო სასამართლოს სისხლის სამართლის საქმეთა პალატის 2007 წლის 22 მარტის განაჩენი მსჯავრდებულ პ. ხ-ის მიმართ კანონიერია და უნდა დარჩეს უცვლელად.

ს ა რ ე ზ ო ლ უ ც ი ო ნ ა წ ი ლ ი :

დიდმა პალატამ იხელმძღვანელა „საქართველოს უზენაესი სასამართლოს შესახებ“ საქართველოს ორგანული კანონის მე-9-10 მუხლებით, საქართველოს სსსკ-ის 561-ე მუხლის პირველი ნაწილის „ა“ ქვეპუნქტით, 568-ე მუხლით და

დ ა ა დ გ ი ნ ა :

ხაშურის რაიონული პროკურატურის პროკურორ ზ. გ-ის საკასაციო საჩივარი არ დაკმაყოფილდეს.

თბილისის სააპელაციო სასამართლოს სისხლის სამართლის საქმეთა პალატის 2007 წლის 22 მარტის განაჩენი მსჯავრდებულ პ. ხ-ის მიმართ დარჩეს უცვლელად.

დიდი პალატის განჩინება საბოლოოა და არ საჩივრდება.